УДК 338.48-056.2:615.8

РОЛЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ HORECA ТА ТУРИЗМУ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Вікторія Бойко,
здобувач ОС Бакалавр
спеціальність «Готельно-ресторанна справа»
Вікторія Дуга,
старший викладач
кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Херсонський державний аграрно-економічний університет
(Україна)

Сучасні виклики, спричинені війною, зумовлюють необхідність пошуку нових підходів до реабілітації військовослужбовців, які повертаються з фронту. Однією з важливих галузей, що може забезпечити ефективну психологічну та фізичну реабілітацію, є індустрія гостинності. Набутий під час бойових дій травматичний досвід негативно впливає на стан здоров'я військовослужбовців, а після повернення до мирного життя вони переживають стреси, пов'язані з соціальною адаптацією, труднощами в спілкуванні, нерозумінням близьких, професійною самореалізацією тощо. Отримані фізичні та душевні травми підсилюються переживаннями, що виникають після повернення додому. У зв'язку з цим виникла нагальна потреба в реабілітаційній діяльності та соціальній адаптації військовослужбовців та ветеранів. Необхідність розв'язання проблеми реабілітації для захисників є одним із найбільш значущих питань, якому має приділятися значна увага як з боку держави, так і з боку громадськості, адже війна в Україні й досі триває [1].

Аналіз діяльності закладів розміщення, які надають реабілітаційні послуги для військовослужбовців на території України, показує, що їх кількість невелика, держава лише починає впевнені кроки в їх підтримці. Основна частина закладів відновлення зосередилась в Києві та на заході України. Беручи до уваги, що збройна агресія рф триває, а кількість чоловіків та жінок, які потребують допомоги, з кожним роком зростає, є необхідність у відкритті нових підприємств та впровадженні реабілітаційних послуг на базі санаторно-курортних закладів і курортних готелів [2].

Індустрія гостинності, завдяки своїй універсальності, відіграє важливу роль у забезпеченні ефективної реабілітації ветеранів, створюючи умови для їхнього оздоровлення та соціалізації. В умовах сучасної економічної нестабільності ця галузь здатна сприяти економічному відновленню країни, слугувати потужним інструментом реабілітації, спрямованим на задоволення потреб ветеранів у відновленні та адаптації [3].

Роль підприємств індустрії гостинності та туризму у психологічному відновленні військовослужбовців є надзвичайно важливою. Відпочинок у природних зонах, спа-процедури, терапевтичні програми такі як арт-терапія, медитація, а також індивідуальні консультації з психологами сприяють покращенню емоційного стану, сприяють зниженню рівня стресу, що є характерним для осіб, які брали участь у бойових діях. За даними Державного агентства розвитку туризму, впровадження програм «Реабілітація через подорожі» позитивно впливає на психологічний стан ветеранів, сприяючи їхньому поверненню до нормального життя [3,5].

Фізичне відновлення є невід'ємною частиною реабілітації, і в цьому контексті індустрія гостинності пропонує широкий спектр можливостей. Санаторно-курортні комплекси, фітнес-центри, програми з йоги та гідротерапії забезпечують відновлення фізичної форми, поліпшення здоров'я та підвищення життєвої енергії. Оздоровчі програми, спрямовані на реабілітацію військових, сприяють зниженню ризику хронічних захворювань та відновленню фізичних сил, що є важливим для їхнього подальшого працевлаштування [3].

Ініціативи підприємств індустрії гостинності та туризму також сприяють соціальній реабілітації ветеранів через спільні активності, волонтерські програми та створення підтримуючого середовища. Такі заходи сприяють формуванню нових соціальних зв'язків, зміцненню почуття належності до спільноти та розвитку навичок міжособистісного спілкування. Створення безбар'єрного середовища в індустрії гостинності та туризмі сприяє залученню ветеранів до активного життя, їх повноцінній комунікації та ефективній інтеграції в суспільство [3,4].

Водночас надзвичайно важливо, щоб всі послуги з реабілітації для військових надавалися безкоштовно. Це не лише питання соціальної відповідальності, а й знак глибокої поваги та вдячності тим, хто кожен день ризикує своїм життям та здоров'ям заради захисту країни. Це можливість для військових не почуватися залишеними наодинці зі своїми проблемами, а знати, що їхня жертва не була марною і що суспільство цінує їх внесок. Адже завдяки їм ми маємо можливість жити у своїй країні, будувати та розвивати її.

Саме тому зараз є дуже актуальним проєктування та створення сучасних закладів розміщення з реабілітаційними послугами для соціально-відповідального ведення бізнесу, що, в найближчій перспективі, надасть ряд переваг готельним підприємствам, які враховують в своїх стратегіях потреби військовослужбовців. Якщо буде спостерігатися тенденція поступового перетворення класичних санаторіїв та готелів курортного типу на комплексні заклади реабілітаційного характеру, за умов поетапної реконструкції, модернізації, перепланування і переобладнання, створення нової структури

комплексу фізкультурно-оздоровчих послуг, сформується високий рівень репутації, збільшаться обсяги реалізації послуг із зміцненням позицій на ринку та з'явиться можливість отримання стратегічних переваг від соціальних інвестицій [6].

Перспективною локацією для функціонування готельного підприємства з рекреаційним центром для військовослужбовців є гірська місцевість Західної України. Чисте повітря, тиша та спокій будуть мати позитивний вплив на психоемоційний стан захисників.

При проєктуванні та будівництві готельного підприємства з центром реабілітації для військовослужбовців, вважаємо за потрібне використовувати такі об'ємно-планувальні та конструктивні рішення:

1) створення «домашнього» середовища шляхом ретельної уваги до зовнішніх та внутрішніх архітектурних особливостей та елементів інтер'єру;

2) проєкт готелю повинен включати відкритий дизайн, конфігурація приміщень має базуватися на близькості зон і не повинна включати довгі коридори. Це буде сприяти соціальній активності та взаємодії з персоналом;

3) забезпечення широкого візуального та фізичного доступу до флори та фауни, що сприятиме емоційному та фізичному зціленню;

4) приміщення повинні мати доступ до природного світла, а також відповідний акустичний контроль;

5) оптимізація кількості меблів, світильників, обладнання, які можуть бути використані як зброя;

6) відокремлення блоку відпочинку від блоку реабілітації, а також розподіл відповідно до фізичних чи фізіологічних потреб військовозобов'язаних;

7) «розумне пристосування» – організація у готелі адаптивного середовища життєдіяльності людей з обмеженими можливостями шляхом пристосування навколишнього оточення під їх потреби (спеціальні ліфти, пандуси тощо) [7].

Отже, аналіз сучасного стану готелів з реабілітаційними послугами в Україні показує, що їхня кількість все ще недостатня, а основні заклади зосереджені переважно у Києві та на заході країни. Це вказує на необхідність розширення мережі санаторно-курортних закладів, а також інтеграції реабілітаційних програм у діяльність закладів індустрії гостинності. Війна спричиняє значні виклики, пов'язані з адаптацією військових до мирного життя, тому потреба у створенні спеціалізованих центрів реабілітації є надзвичайно актуальною.

Список використаних джерел

1. Вдовічена О.Г., Барбуца Р.В. Актуальність проєктування готельного підприємства з реабілітаційним центром для відновлення військовослужбовців. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки.* 2023. № 3 (91). С. 173-184.
2. Психологічна робота з військовослужбовцями учасниками АТО на етапі відновлення: Методичний посібник / О. М. Кокун та ін. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
3. Цимбалюк І.О., Цимбалюк С.М. Перспективи відновлення сфери гостинності для реінтеграції ветеранів в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5005/4951 (дата звернення: 13.03.2025).
4. Комісарова Т.В., Дуга В.О. Створення безбар'єрного середовища на підприємствах готельно-ресторанного та туристичного бізнесу. *Розвиток туристичної галузі та індустрії гостинності: проблеми, перспективи, конкурентоздатність*: збірник тез доповідей ІІІ Міжнародної конференції здобувачів та молодих вчених. Дніпро: УАН, 2023. С.28-29.
5. Реабілітація через подорожі. *ДАРТ.* URL: https://www.tourism.gov.ua/blog/reabilitaciya-cherez-podorozhi (дата звернення: 13.03.2025).
6. Терешкін О.Г. Тренди розвитку індустрії гостинності України в умовах війни. *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства:* Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 25 листопада 2022 р. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. С.721-725.
7. Попелюшко Р. П. Особливості психологічної реабілітації учасників бойових дій засобами природничої рекреації. *Актуальні проблеми психології* : Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2015. Том. XI: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. Вип. 13. С. 198-207.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУК ПРО ЖИТТЯ, М. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА
ГДАНСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, М. ГДАНСЬК, ПОЛЬЩА
АЙОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, США
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ЧЕХІЯ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЛУЛЕО, ШВЕЦІЯ
ШКОЛА ГУМАНІТАРНИХ НАУК ЛОНДОНСЬКОГО СТОЛИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ
АКАДЕМІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ “МЕРКУР”, СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ГОСТИННІСТЬ І ТУРИЗМ МАЙБУТНЬОГО: НАУКОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ГОРИЗОНТИ»

30 квітня - 01 травня 2025 року, м. Київ

КИЇВ – 2025

УДК 338.48 “40”

Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти: збірник тез доповідей IV-ої міжнародної науково-практичної конференції (30 квітня - 1 травня 2025 р.). Київ: НУБіП України. 2025. 243 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С.В. – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Бандура В.М. – доктор технічних наук, професорка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Мосіюк С.І. – кандидат економічних наук, доцентка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції висвітлюються результати наукових досліджень з питань глобального, національного та регіонального розвитку туризму і сфери гостинності, соціокультурного виміру туризму та реалізації концепції сталого розвитку, маркетингу туристичних дестинацій та діджиталізації бізнес-процесів суб’єктів туристичної діяльності, інноваційних технологій та еко-трендів в туристичному і готельно-ресторанному бізнесі.

Видання розраховане для студентів бакалаврату та магістратури, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів, суб’єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст і достовірність тез доповідей несуть автори. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

© Колектив авторів, 2025
© НУБіП України, 2025